

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 19/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen, föreningslagen och 10 § i företags- och organisationsdatalagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen, föreningslagen och 10 § i företags- och organisationsdatalagen (RP 149/2014 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Antti Riivari och överinspektör Mika Kotala, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Tarja Hyvönen och överinspektör Jaana Salmi, finansministeriet
- linjechef Olli Koikkalainen, Patent- och registerstyrelsen

- häradskrivare Tuija Kanerva, Tavastlands magistrat
- enhetschef Merja Koponen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland
- förhandlingschef Markku Nieminen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- planerare Minna Salminen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ombudsman Timo Nousiainen, Löntagarorganisationen Pardia rf
- lakiasiantuntija Marina Furuholm, Suomen Isännöintiliitto ry
- ordförande Esa Soukka, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry.

Dessutom har ett skriftligt utlåtande lämnats av
— Finlands Fastighetsförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att handelsregisterlagen, föreningslagen och företags- och organisationsdatalagen ändras. Det föreslås att magistraternas och närings-, trafik- och miljöcentralernas lokala myndighetsuppgifter för handels- och föreningsregistret koncentreras till Patent- och registerstyrelsen. I och med införandet av e-tjänster automatiseras och upphör en del av upp-

gifterna under år 2015. Till följd av detta minskar den personresurs som används för uppgifterna avsevärt och det är därför ändamålsenligt att centralisera uppgifterna. Genom överföringen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen blir det möjligt att säkerställa sakkunnig service och handläggning och kundservice av jämn kvalitet. Centraliseringen av funktionerna minskar

dessutom den administrativa styrningen. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 september 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen men med följande kommentarer.

Propositionen baserar sig på Patent- och registerstyrelsens initiativ 2012 om att verkställa statens produktivitets- och resultatprogram. Det svarar mot behovet av att effektivisera den offentliga förvaltningens funktioner på ett sätt som inte kännbart försvagar medborgarnas känsla av att ha tillgång till myndighetstjänster. Målet har eftersträvat bl.a. genom fler e-tjänster. Ekonomiutskottet anser att enheterna inom den offentliga förvaltningen bör anpassa sin organisationsstruktur så väl som möjligt till omställningarna i omvärlden, utnyttja möjligheterna att effektivisera verksamheten och på så sätt svara mot förväntningarna på att fokusera på myndighetens grundläggande uppgift. Förslaget kan anses vara i linje med omställningar som genomförts hos andra aktörer inom offentlig förvaltning och som utnyttjar e-tjänster.

Patent- och registerstyrelsen är ett nettobudgeterat ämbetsverk, dvs. kostnaderna för dess verksamhet tas huvudsakligen ut hos användarna. Prestationerna har prissatts enligt principen om kostnadssamband vilket innebär att kunderna i hög grad drar nytta av att verksamheten effektiviseras.

Centralisering av tjänsterna till Patent- och registerstyrelsen. För närvarande delas skötseln av handelsregisterärenden mellan olika myndigheter så att anmälningar förutom av Patent- och registerstyrelsen tas emot av magistraterna och närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna), som vidarebefordrar anmälningarna till Patent- och registerstyrelsen för handläggning. Anmälningar till handelsregistret kan ock-

så lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställen. Skötseln av handelsregisterärenden föreslås nu bli centraliserad till Patent- och registerstyrelsen från den 1 september 2015 så att de inte längre handläggs i magistraterna och NTM-centralerna. Propositionen ska inte förändra rollen för skatteförvaltningens arbetsställen.

Vid beredningen av propositionen aktualiserades utöver den nu presenterade modellen ett alternativ enligt vilket lokalmyndighetsuppgifterna för handelsregistret skulle ha centraliserats till några magistrater. En arbetsmodell enligt magistratalternativet skulle i fråga om betalningssystem och administrativ styrning förutsätta deltagande inte bara av Patent- och registerstyrelsen men också av Regionförvaltningsverket i Östra Finland, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet. När man beaktar att Patent- och registerstyrelsen redan nu har huvudansvaret för att utveckla och upprätthålla handelsregistret jämte datasystem och att den föreslagna modellen kan ge större besparingar än andra alternativ ställer sig ekonomiutskottet bakom regeringens förslag till centralisering.

Konsekvenser av e-tjänster hos myndigheter. I fråga om handelsregistret har de centrala e-tjänsterna redan tagits i bruk och deras produktivitetseffekter börjar synas under innevarande höst. Effekterna kan väntas öka ytterligare då tjänsterna blir bekanta för kunderna och användningen ökar. Redan nu görs en betydande del av anmälningarna till handelsregistret antingen elektroniskt eller genom att sända en pappersblankett per post. Handläggningen av anmälningar hos myndigheten sker redan helt och hållet elektroniskt. I fortsättningen beräknas de personresurser som behövs för detta arbete minska betydligt jämfört med nuläget särskilt inom

uppgifter som gäller bostadsaktiebolag. Det sker redan innan uppgifterna överförs enligt förslaget i propositionen. Utskottet anser att den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet är motiverad.

Rådgivning. När det gäller ärenden som rör bostadsaktiebolag är kunderna huvudsakligen personer som inte sköter denna typ av uppgifter yrkesmässigt. Då är det extra viktigt att rådgivningen fungerar smidigt. När mängden personer som sköter handelsregisterärenden minskar måste den expertis som behövs för krävande anmälningar och rådgivning vara samlad i en organisation för att kunna bevaras och utvecklas. Centralisering är också ett sätt att trygga kundernas rätt till enhetlig myndighetspraxis. En olägenhet med nuläget är att de lokala myndigheterna har olika tolkningar om vad som kan krävas vid t.ex. anmälningar om ändring av bolagsordningen.

Ekonomiutskottet vill i sammanhanget betona vikten av att rådgivningstjänsterna håller en hög kvalitet. Kvaliteten bör förstås i vid bemärkelse: den omfattar också att användargränssnittet för e-tjänster är tydligt och lätt att använda.

Personalens ställning. Ekonomiutskottet ser det som viktigt att reformen genomförs med iakttagande av god arbetsgivarpolitik och strävan att gynna omplacering av personalen och att de organisationer som är föremål för omställning utnyttjar naturlig avgång vid personalminskningar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 4 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf (delvis)
Harri Jaskari /saml
Antti Kaikkonen /cent (delvis)
Johanna Karimäki /gröna (delvis)
Pia Kauma /saml (delvis)
Jukka Kärnä /sd

Eero Lehti /saml (delvis)
Päivi Lipponen /sd (delvis)
Jari Myllykoski /vänst
Martti Mölsä /saf
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Arto Pirttilähti /cent (delvis)
Kaj Turunen /saf
Harry Wallin /sd
ers. Lauri Heikkilä /saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.

RESERVATION

Motivering

Att förbättra produktiviteten och resultaten är ett angeläget mål i all offentlig förvaltning, också inom sektorn för offentliga tjänster.

Myndighetstjänster inom förvaltningen av handels- och föreningsregister erbjuds i dag nära kunderna bl.a. i magistraterna, NTM-centralerna och skattebyråerna.

Nu pågår en utveckling mot ökade e-tjänster vilket ökar systemets effektivitet. Men i det sammanhanget föreslår regeringen att alla tjänster inom branschen ska centraliseras till Patent- och registerstyrelsen.

Ändå har utfrågningen av sakkunniga visat att denna lösning får relativt små verkningar i termer av att spara in på resurser och förbättra produktiviteten. Den aktuella lösningen gör att myndighetstjänsterna försvagas i kontaktytan med kunderna i uppenbart högre grad jämfört med de anförda positiva verkningarna.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors den 4 november 2014

Mauri Pekkarinen /cent

Antti Kaikkonen /cent

Arto Pirttilahti /cent